

RINDAL SPAREBANK

Pilar 3 – Offentliggjøring av informasjon om kapital, risikoforhold og informasjon fra kredittforetak

31. desember 2022

INNHOLDSFORTEGNELSE

PILAR 3 – OFFENTLIGGJØRING AV INFORMASJON OM KAPITAL, RISIKOFORHOLD OG INFORMASJON FRA KREDITTFORETAK

1.	INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET	2
2.	STYRING OG KONTROLL AV RISIKO	2
2.1	Formål og prinsipper for ICAAP	2
2.2	Styring og kontroll av enkeltrisikoer	3
3.	INFORMASJONSPLIKT FOR FORETAK SOM HAR EIERINTERESSER I FORETAK SOM UTSTEDER OBLIGASJONER MED FORTRINNSRETT	8
4.	VEDLEGG: STANDARDISERT SKJEMA FOR OFFENTLIGGJØRING AV BANKENS NØKKELTALL FOR KAPITAL OG LIKVIDITET	9

1. INNLEDNING OG FORMÅL MED DOKUMENTET

Formålet med dette dokumentet er å oppfylle kravene til offentliggjøring av finansiell informasjon etter åttende del av kapitalkravsforordningen (CRR (EU) 2013/575), jf. Forskrift om kapitalkrav og nasjonal tilpasning av CRR/CRD IV del XI. Alle tall i dokumentet er per 31. desember 2022 med mindre annet fremgår.

2. STYRING OG KONTROLL AV RISIKO

2.1 Formål og prinsipper for ICAAP

ICAAP (Internal Capital Adequacy Assessment Process) er bankens egen prosess for å vurdere bankens total kapitalbehov. Denne kapitalbehovsvurderingen skal være framoverskuende, og dette innebærer at kapitalbehovet skal vurderes i forhold til bankens nåværende og fremtidige risikoprofil. Det er derfor et overordnet prinsipp at banken i tillegg til å beregne behovet ut fra gjeldende eksponering (eventuelt rammer) også må vurdere kapitalbehovet i lys av planlagt vekst, eventuelle besluttede strategiske endringer med videre.

Med risikotoleranse forstås størrelsen på den risikoen banken er villig til å ta i sin virksomhet for å nå sine mål og i risikopolicyen som styret har vedtatt står det: I Rindal Sparebank aksepteres en lav til moderat risiko totalt for bankens virksomhet.

Risikotoleransen kommer til uttrykk i rammeverket for virksomheten, herunder i begrensninger i vedtekter, policyer, fullmakter, retningslinjer og rutiner. For noen av risikoene er det vanlig å fastsette kvantitative begrensninger på risiko, for eksempel kvantitative rammer for markedsrisiko, rammer for store engasjement, rammer for eksponering mot enkeltbransjer osv. For andre risikotyper er det mer naturlig å benytte kvalitative begrensninger. Slike begrensninger angir hvor langt man er villig til å strekke seg på enkeltrisikoen, og representerer derfor en beskrivelse av risikotoleransen for disse enkeltrisikoen. Bankens risikotoleranse er forsøkt reflektert i kapitalbehovet som beregnes for hver enkelt risiko.

Ved beregning av samlet kapitalbehov (for alle risikoene) kan det argumenteres for at de ulike risikoene ikke vil materialisere seg samtidig, og at det derfor eksisterer diversifikasjonseffekter som innebærer at det samlede kapitalbehovet er lavere enn summen av kapitalbehovet for de enkelte risikoene. Banken har også i dette tilfellet valgt å legge en konservativ tilnærming til grunn, og ser derfor bort fra slike effekter.

Beregning av kapitalbehov for enkeltrisikoen gjøres ved hjelp av ulike metoder. Banken stresstester effekten på kapitaldekningen ved et alvorlig økonomisk tilbakeslag eller nedgangskonjunktur. I tillegg gjennomfører banken en reversed stresstest. I en reversed stresstest bestemmer banken først hvilken kapitaldekning som er så lav at banken risikerer å bli satt under administrasjon og/eller overtatt. Deretter simulerer banken med forskjellige kombinasjoner av parameterverdier som i sum gir det resultat man har bestemt. Hensikten med

en slik reversed stresstest er å gi banken ytterligere kunnskap om hvor mye som skal til før bankens kapitaldekning faller under et kritisk nivå. Banken gjennomfører også egne stresstester av markedsrisiko og likviditetsrisiko.

Banken har vedtatt et minimumsnivå for kapital som skal gjenspeile bankens samlede risikotoleranse. Vurderingen er basert på beregnet kapitalbehov, offentlige krav og markedets forventninger. Det er etablert et sett av handlingsregler, hvor det fremgår hvilke tiltak som skal iverksettes ved ulike nivåer av faktisk kapital.

Styret har godkjent utforming og metodevalg for kapitalbehovsvurderingen og stresstester.

Administrasjonen gjennomfører de relevante vurderinger og beregninger og fremlegger dette for styret. En slik gjennomgang gjøres minst én gang per år.

Bankens interne kapitalbehovsvurdering innebærer en analyse og beregning av kapitalbehov for følgende risikoer:

- Kredittrisiko
- Markedsrisiko
- Eiendomsrisiko
- Operasjonell risiko
- Likviditet og omdømmerisiko
- Strategisk og forretningsmessig risiko
- Forsikring og pensjonsrisiko
- Risiko for uforsvarlig gjeldsoppbygging
- Systemrisiko

2.2 Styring og kontroll av enkeltrisikoer

Generelt

Rindal kommune er en liten kommune med ca. 2000 innbyggere. Befolkningsutviklingen har vist en svak nedgang de siste årene, og lokalt gir dette et lite grunnlag for vekst for banken. Banken har en høy markedsandel både blant privatkunder og næringskunder i Rindal. Vekst i antall kunder og volum må derfor i hovedsak komme utenom kommunen, og mye av veksten innenfor privatmarkedet har kommet i Trondheimsregionen de siste årene.

Fra 1. januar 2019 ble Rindal kommune en del av det nye Trøndelag fylke, og Rindal Sparebank er allerede etablert i Trøndelag. Banken opprettet et avdelingskontor på Grilstad Marina på Ranheim høsten 2016, og banken har hatt sitt sjette fulle driftsår med et avdelingskontor i Trondheim. Etableringen ble gjort både for å

ha nærhet til våre mange eksisterende kunder i Trondheim, og for å kunne vokse ytterligere i privatkundemarkedet. Rindal Sparebank har over lang tid hatt mye av sin forretningsmessige virksomhet rettet mot Trøndelag, og bytte av fylke har ikke hatt noen merkbare konsekvenser for Rindal Sparebank.

Rindal Sparebank har som strategi å finansiere næringsvirksomhet hovedsakelig i egen kommune. Det har generelt vært få nyetableringer innenfor næringslivet i Rindal de siste årene, og for å opprettholde andelen utlån til næring har banken de siste årene åpnet for å finansiere næring utenfor egen kommune via ametalån. Banken har på den bakgrunn deltatt i flere lånesyndikater sammen med andre banker i Trondheimsområdet. Men i 2022 har utlånsveksten i all hovedsak kommet innenfor privatkundemarkedet, og andelen utlån innenfor næring har gått noe ned. Risikoen for tap vurderes generelt til å være omtrent uendret siste år.

Risikostyring

Rindal Sparebank benytter en vurderings- og rapporteringsmodell for virksomhetsstyringen som er utviklet i og av samarbeidsselskapet Eika ViS AS. Dette er en modell som brukes av alle aksjonærbankene, og som tar utgangspunkt i CEBS GL 03 «(Guidelines on the Application of the Supervisory Review Process under Pilar 2)». De 21 prinsippene for styring og kontroll som inngår i modellen, er de samme som Finanstilsynets «modul for vurdering av overordnet styring og kontroll» baserer seg på.

Krisen i finansmarkedene i 2008, Covid-19 pandemien, og de siste års utvikling i internasjonal økonomi, vil som en helt naturlig konsekvens føre til økt fokus på risikostyring og kontroll. Rindal Sparebank har i all vesentlighet implementert de policyene og styringsdokumentene som inngår i ViS-modellen, og styret vil gjennom nye prosesser løpende ajourføre og justere disse dokumentene som følge av nye forutsetninger for vurderingene. Virksomhetsstyringsmodellen er grunnlagsdokumentet for både bankens ICAAP-vurdering, og den interne kontrollen.

Styret får rapporter om utviklingen både på utlåns- og verdipapirområdet månedlig.

Risikostyringsfunksjonen inngår i bankens internkontrollsystem. Den enkelte ansvarlige på hvert aktivitetsområde rapporterer til banksjef. Styret får seg forelagt en årsrapport, og styret mener at totalrisikoen i Rindal Sparebank er lav til moderat innenfor de risikoområdene som omtales nedenfor. Ekstern revisor avgir en uavhengig bekreftelse av internkontrollen som en del av årsrapporten.

Definisjoner og kommentarer til finansielle risikoer.

Kredittrisiko

Kredittrisiko er risikoen for at banken påføres tap i forbindelse med kredittgivningen på grunn av at kunden ikke oppfyller sine betalingsforpliktelser overfor banken på grunn av manglende betalingsevne eller betalingsvilje, eller at de sikkerhetene som er stilt for kreditten ikke dekker bankens engasjement fullt ut.

Styret i Rindal Sparebank vurderer kvaliteten på bankens utlånsportefølje til å være god. Kjøp av obligasjoner blir i den sammenheng vurdert som lån til utsteder, og obligasjonsporteføljen vurderes til å ha lav kredittrisiko.

Banken foretar en årlig engasjementsgjennomgang basert på et utvalg av kriterier for hvilke engasjementer som skal gjennomgås, og det blir gjort en realisasjonsvurdering av alle pantesikkerheter i forhold til engasjementets pålydende. Alle kredittengasjementer blir i tillegg risikoklassifisert basert på en modell som beregner sannsynligheten for at engasjementet blir misligholdt i løpet av de neste 12 måneder. Engasjementsgjennomgangen og risikoklassifiseringen danner grunnlaget for bankens nedskrivninger, sammen med kontinuerlig oppfølging og vurdering gjennom året.

Lånerestanser og misligholdsvolum har vært svært lavt gjennom året, og strukturen i utlånsporteføljen samsvarer med bankens kredittpolicy med 15,3 % lån til næringslivsformål inklusive landbruk, noe som er noe ned fra samme tid i fjor. Policymålet er maksimalt 25 % utlån til næringsformål. Utlånsveksten var 10,3 % i 2022 inkl. utlånsøkning i EBK.

Banken har hatt svært lite tap på utlån sett over den siste 10-årsperioden. Konstaterte tap utgjør i gjennomsnitt kun 0,01 % av brutto utlån for disse årene. Med totale nedskrivninger på i alt 8,0 mill, tilsvarende 0,31 % av brutto utlån, er det tatt god høyde for eventuelle framtidige tap.

Markedsrisiko

Markedsrisiko er risikoen for at banken skal få tap som følge av rente og kursendringer på bankens verdipapirbeholdning, samt kursendringer på valutabeholdning.

Rindal Sparebank deler inn verdipapirbeholdningen i plasseringer til virkelig verdi over resultat, og plasseringer til virkelig verdi over utvidet resultat. Obligasjoner til virkelig verdi over resultatet har en markedsverdi på 190,8 mill. pr. 31.12.2022, aksjer til virkelig verdi over resultatet har en markedsverdi på 8,8 mill, mens aksjer til virkelig verdi over utvidet resultat har en markedsverdi på 90,9 mill.

Bankens aksjer over utvidet resultat består stort sett av aksjer i strategiske selskaper.

Banken handler ikke med valuta utover kjøp og salg av reisevaluta til våre kunder. Valutarisikoen er derfor ubetydelig.

Operasjonell risiko

Operasjonell risiko defineres som risikoen for tap som skyldes utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser, svikt hos mennesker og i systemer eller eksterne hendelser.

Styret og bankens administrative ledelse har fokus på å begrense operasjonell risiko gjennom gode styringssystemer og god kontroll med virksomheten. Kvaliteten på interne prosesser vurderes som svært god med få avvik. Banken har et omfattende internkontrollsystem som brukes i denne oppfølgingen.

Banken og bankens kunder er sårbare ved teknisk svikt i IT-systemene, samtidig som bransjen merker en økende kriminell aktivitet for å få tilgang til våre datasystem.

Banken har tatt i bruk et fellesutviklet virksomhetsstyringsopplegg fra Eika VIS som brukes i det daglige arbeidet og av bankens styre.

Konsentrasjonsrisiko

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko for tap som følge av konsentrasjon om:

- Enkeltkunder
- Enkelte bransjer
- Geografiske områder

Styret i Rindal Sparebank har i sin kredittpolicy fastsatt rammer for konsentrasjonsrisiko blant annet ved å fastsette rammer for antall og totalvolum for såkalt store engasjement som skal rapporteres (over 10 % av netto ansvarlig kapital). Pr. 31.12.2022 har banken ingen slike engasjementer, mens det i policyen er satt en begrensning på 6.

Eiendomsrisiko

Denne risikotypen defineres som risiko for uventet verdifall på institusjonens eiendommer eller porteføljer av eiendomsinvesteringer, eller uventede tap på lån til datterselskaper som er eiendomsselskaper (ofte er eiendomsmassen skilt ut i egne datterselskaper). Eiendomspriserisiko knyttet til utlån til eiendomssektoren eller eiendeler som sikkerhet dekkes under kredittisiko og konsentrasjonsrisiko.

Rindal Sparebank antas å ha en svært lav eiendomsrisiko, som er relatert til bankens eget forretningsbygg som pr. 31.12.2022 er bokført til kr. 3,8 mill.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko defineres som risikoen for at en bank ikke klarer å oppfylle sine forpliktelser og/eller finansiere økninger i eiendelene uten at det oppstår vesentlige ekstraomkostninger i form av prisfall på eiendeler som må realiseres, eller i form av ekstra dyr finansiering.

Rindal Sparebanks likviditetssituasjon pr. 31.12.2022 anses som god. Styret har tett oppfølging av bankens funding og finansieringsrisiko gjennom månedlig rapportering av status i forhold til satte nøkkeltallsmål.

Rindal Sparebank har pr. 31.12.2022 en portefølje av obligasjoner og sertifikater på i alt kr. 191 mill. som i sin helhet er deponerbar i Norges Bank, og kan benyttes som sikkerhet for lån. Likviditeten i disse papirene vurderes til å være god i dagens marked. Banken har også en trekkrett i oppgjørsbank på 60 mill, mens innskuddsdekningen er på 85,2 % siste årsskifte. I langtidsbudsjettene har en satt et minimumsmål på 80 % i innskuddsdekning.

Forretningsrisiko

Forretningsrisiko defineres som risikoen for uventede inntektsvingninger ut fra andre forhold enn kredittrisiko, markedsrisiko og operasjonell risiko. Risikoen kan opptre i ulike forretnings- eller produktsegmenter og være knyttet til konjunktursvingninger og endret kundeatferd.

Endring i nivået for den forretningsmessige risikoen, vurderes kvartalsvis i styrets kvartalsrapport. Måloppnåelse pr. aktivitetsområde vurderes konkret oftere, gjerne månedlig.

Omdømmerisiko

Omdømmerisiko defineres som risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, dvs. hos kunder, motparter, eiere og myndigheter.

Interne avvik som kan påføre banken omdømmetap, behandles månedlig i koordineringsforumet for aktivitetsområdene. I tillegg oppsummeres alle avvik i halv- og helårsrapporten for internkontrollen.

Strategisk risiko

Strategisk risiko er risiko for uventede tap eller sviktende inntjening i forhold til prognoser knyttet til vekstambisjoner, inntreden i nye markeder eller oppkjøp.

Rindal Sparebank har som overordnet strategi å være tilsluttet en allianse. Alliansevalg er derfor vurdert som en del av den totale strategiske risikoen.

Rindal Sparebank har i alle år først og fremst vært en bank med lokal sparebankprofil. I det legger en først og fremst at banken skal være en viktig aktør i utviklingen av rindalssamfunnet gjennom å engasjere seg i tiltak og sikre finansieringsbistand for gode og lønnsomme prosjekter i framtida, både for privatpersoner og bedrifter. Utviklingen lokalt tilsier at banken har for lite grunnlag for å oppnå ønsket vekst. Banken fattet derfor i 2016 et strategisk valg om å etablere et avdelingskontor på Grilstad Marina i Trondheim for å oppnå de mål som bankens styre har satt. Prioritert område for avdelingskontoret er å skaffe vekst innenfor privatmarkedet, fortrinnsvis utlån med pant i bolig. Banken har fra før mange privatkunder i området, og den strategiske risikoen med etableringen vurderes til å være moderat.

Systemrisiko

Rindal Sparebank er en del av Eika-Alliansen, og har en eierandel på 0,70 % i Eika-Gruppen AS. Systemrisiko kan oppstå ved at problemer hos Eika-Gruppen AS, eller andre banker i alliansen smitter over på enkeltbanker. Dette kan gi seg utslag i fallende verdi på verdipapirportefølje, problemer med å få tak i likviditet, og høy pris på funding.

3. INFORMASJONSPLIKT FOR FORETAK SOM HAR EIERINTERESSER I FORETAK SOM UTSTEDER OBLIGASJONER MED FORTRINNSRETT

		Beløp i tusen kroner eller prosent	
a	Overføringsrad: Samlet portefølje overført og formidlet til Eika Boligkreditt AS (bolighypoteklån) i prosent av samlede utlån til personmarkedet på bankens balanse og bolighypoteklån		21,44 %
b	Gjennomsnittlig belåningsgrad for bolighypoteklån hos Eika Boligkreditt AS		50,06 %
c	Overpantsettelsesgrad i sikkerhetsmassen		107,90 %
d	Tellende sikkerhetsmasses andel av sikkerhetsmasse totalt		99,20 %
e	Utestående garantiforpliktelse		5.000
f	Bokført verdi av hhv. obligasjoner med fortrinnsrett, aksjer, fondsobligasjonskapital, ansvarlig lånekapital og annen usikret finansiering i kredittforetaket	Obligasjoner med fortrinnsrett	109.616.659
		Aksjer	1.405.153
		Fondobligasjoner	697.500
		Ansvarlig lånekapital	813.256
		Senior obligasjoner	2.818.919
g	Andre forpliktelser overfor kredittforetaket som følge av aksjonæravtaler og lignende		

Punkt g:

I tilknytning til at eierbankene i 2012 ble aksjonærer i EBK etter utskillelsen fra Eika Gruppen AS, ble det etablert en aksjonær-avtale som blant annet regulerer at eierskapet i selskapet på årlig basis skal rebalanseres. Dette vil sikre en årlig justering hvor eierandelen til den enkelte bank skal tilsvare eierbankens andel av utlånsbalansen i selskapet.

I henhold til avtale om kjøp av OMF (Note Purchase Agreement) fra 2012, har eierbankene påtatt seg en likviditetsforpliktelse overfor Eika Boligkreditt AS (EBK). Den samlede likviditetsforpliktelsen for eierbankene er lik EBKs likviditetsbehov for de kommende 12 måneder, beregnet ut fra forfall av obligasjoner i perioden.

4. VEDLEGG: STANDARDISERT SKJEMA FOR OFFENTLIGGJØRING AV BANKENS NØKKELTALL FOR KAPITAL OG LIKVIDITET

Beløp i tusen kroner		a		e
		31.12.2022		31.12.2021
Tilgjengelig ansvarlig kapital (beløp)				
1	Ren kjernekapital	320.952		293.721
2	Kjernekapital	325.026		296.996
3	Total ansvarlig kapital	329.845		331.115
Risikovektet beregningsgrunnlag				
4	Totalt risikovektet beregningsgrunnlag	1.397.248		1.279.277
Kapitaldekning (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
5	Ren kjernekapitaldekning	22,97 %		22,96 %
6	Kjernekapitaldekning	23,26 %		23,22 %
7	Total kapitaldekning	23,61 %		25,88 %
Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoe enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
EU 7a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere andre risikoe enn overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)	0,00 %		0,00 %
EU 7b	herav: som skal dekkes av ren kjernekapital (prosentpoeng)	0,00 %		0,00 %
EU 7c	herav: som skal dekkes av kjernekapital (prosentpoeng)	0,00 %		0,00 %
EU 7d	Samlet SREP kapitalkrav (i prosent)	8,00 %		8,00 %
Kombinert buffer- og totalt kapitalkrav (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
8	Bevaringsbuffer (i prosent)	2,50 %		2,50 %
EU 8a	Bevaringsbuffer som følge av makro- eller systemrisiko fastsatt av en medlemsstat (i prosent)			
9	Institusjonsspesifikk motsyklisk kapitalbuffer (i prosent)	2,00 %		1,00 %
EU 9a	Systemrisikobuffer (i prosent)	3,00 %		3,00 %
10	Buffer for globalt systemviktige institusjoner (i prosent)			
EU 10a	Buffer for andre systemviktige institusjoner (i prosent)			
11	Kombinert bufferkrav (i prosent)	7,50 %		6,50 %
EU 11a	Samlet kapitalkrav (i prosent)	15,50 %		14,50 %
12	Tilgjengelig ren kjernekapital (CET1) etter oppfyllelse av samlede SREP-krav til ansvarlig kapital (i prosent)			
Uvektet kjernekapitalandel				
13	Sum eksponeringsmål	3.246.595		2.955.461
14	Uvektet kjernekapitalandel (i prosent)	10,00 %		10,05 %
Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent av risikovektet beregningsgrunnlag)				
EU 14a	Tilleggskrav til ansvarlig kapital for å håndtere risikoen for overdreven gjeldsoppbygging (i prosent)			
EU 14b	herav: skal bestå av ren kjernekapital (prosentpoeng)			
EU 14c	Samlede SREP-krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)			
Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel og samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent av det samlede eksponeringsmål)				
EU 14d	Bufferkrav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)			
EU 14e	Samlet krav til uvektet kjernekapitalandel (i prosent)			
Likviditetsreserve (LCR)				
15	Likvide eiendeler (vektet verdi)	247.844		245.655
EU 16a	Utbetalinger (vektet verdi)	169.374		157.455
EU 16b	Innbetalinger (vektet verdi)	53.783		46.333
16	Netto utbetalinger (justert verdi)	115.591		111.122
17	Likviditetsreserve/LCR (i prosent)	212 %		218 %
Stabil finansiering (NSFR)				
18	Poster som gir stabil finansiering	2.268.690		2.267.845
19	Poster som krever stabil finansiering	1.623.622		1.381.040
20	Stabil finansiering/NSFR (i prosent)	140 %		146 %